
Maciej Woźniczka

**Alchemia czy chemia?
Przykład sporu o kondycję człowieka i racje przyrodoznawstwa**

ABSTRAKT

W pierwszej części referatu podniesione są kwestie filozofii chemii, traktowanej jako stosunkowo nowy dodatek do filozofii nauki. Poruszone są zagadnienia wewnętrzne dla chemii, obejmujące naturę substancji, atomizm, wiązanie chemiczne i syntezę (przemianę chemiczną). W analizie zewnętrznego kontekstu chemii podejmowane są tradycyjne tematy z filozofii nauki, takie jak realizm, redukcjonizm, wyjaśnianie, potwierdzanie i modelowanie. Druga część to refleksja poświęcona „metachemii”, traktowanej jako wspólna refleksja nad chemią i alchemią (swoistej „metafizyki chemii”?). Trzecia część referatu przeznaczona jest na alchemię. Ze względu na niezwykły kontekst uwaga poświęcona jest pojmowaniu alchemii oraz problemom interpretacji tego fenomenu kulturowego. Za istotne uznaje się nawiązanie do dziejów alchemii, w tym również przedstawienie idei krytycznych wobec niej. W zróżnicowanych interpretacjach wskazuje się na możliwość traktowania alchemii jako filozofii, jako psychoterapii, a nawet jako religii (chrześcijaństwo, islam, Chiny). Referat kończą uwagi na temat funkcjonowania zjawiska alchemii w kulturze popularnej.